

ciutat, de dos *personatges*», 1530 (*Ardits* III, 414), «acte públic --- ahont foren trets molts crims enormes a... penitència [!], y moltes stàtues a cremar ab quatre altres *personatges*», 1531 (*Ardits* III, 415), on *AlcM* creu prudent equivocar-se (vade retro) entenent «actor» (valga'ns Déu); des de 'personatge teatral' a 'persona important', que és el sentit en JRoig: «Qui les comet / e s'arremet / --- e roses cull, / un mirar d'ull / --- / algun motiu / fals de grandea / o de bellea, / de *personatge* / de gran linatge / fecte lagot, / obté lur vot / de foll amor» (*Spill*, 8433).

Personativitat. Personejar [Lab. 1840, *DAG.*]. *Personer*: *síndic personer* 'classe de regidor' (en el municipi de St. Jordi Desvalls, a. 1808, *BABL* VI, 422; Lab. 1840); però distingint-ne 'participant en un negoci', que ja és freqüent en el *Consolat de Mar* (S. XIII) i que és mala grafia de *parçoner* (*PART*) les dues filiacions apareixen refoses (si bé la derivació de *part* fou la bàsica) amb el sentit de 'representant, portaveu', encara popular en cat. central en el S. XIX: «jo també só dels que no necessito *personer* per dir la meua ideya: de consegüent, haig de parlar clar», Em Vilanova (O. C. IV, 200); + *personeria* [Lab. 1840]. *Personificar-se* 'personar-se, presentar-se' CpTarr. (*DAG.*); *personificar* tr. i *personificació* en Verdaguier.

Impersonal [Lacav.]; *impersonalitat*; *impersonalitzar. Unipersonal.*

Apersonat 'de gran còrpora': «Era aquest Dalmau d'Oluge home molt *apersonat*, e de grans espatles, e fort espès de tots los membres», *Curial* (NCL. I, 165.6). *Apersonar-se, apersonament.*

¹ Exceptuar-ne el port. *peessoa* demostraria un coneixement superficial de la cronologia de l'evolució dels sons en aquesta llengua. No ens podem detenir en la història fonètica ni semàntica en les llengües germanes: sobre això últim hi ha un bon treball de H. Rheimfelder, «Das Wort *persona*: Geschichte seiner Bedeutungen, mit besonderer Berücksichtigung der franz. u. ital. Mundarten» (*BbZRPb*. LXXVII). El repertori de testimonis, més encara que el quadro d'idees, ens toca més de biaix que als veïns, però de ple en l'aspecte comparatiu i de repertori suggeridor.

Personer, V. parçoner (*PART*) i *persona Personificar, -cació, V. persona* *Perspectiu, -iva, perspicaç, perspicàcia, -acitat, perspicu, perspicuïtat, V. spectacle* *Perspiració, perspirar, perspiratori, V. espirar* *Perstricció, V. estrènyer* *Persuadir, persuasible, -sibilitat, persuasió, persuasiu, persuasor, V. suau* *Pertafè, V. fe* (com es veu per la rondalla de *BDLC* XVI, 1298, la pagesia mallorquina usa aquesta *pertafe* com a expressió maledictòria: *per ta fe!* 'a fe de tu, maulurada...') *Pertagusa, V. perxa* *Pertànyer, pertanyent* (i els barbarismes ben prescindibles *pertenèixer, -xent*), *V. tànyer* *Pertenir*: mal entès per *fer parterir* en *AlcM*, *perterir, V. PARIR* *Pertiguer, V. perxa* *Pertinaç, pertinàcia, pertinència, -ença, pertinent, V. tenir* *Pertocança, pertocant, pertocar, V. tocar* *Pertorbable, pertorbació, pertorbador, pertorba-*

ment, pertorbar, pertorbatiu, V. torbar *Pertot, V. tot* i per *Pertractació, pertractar, V. tractar* *Pertret, V. treure* *Perunciar, V. unció* *Pertiús, pertusat, V. tundir*

PERUSSA. Cita de Turmeda (*AlcM*): «Los moros de Saragossa qui eren de la part de la sobredita mossa --- faran grans bàndols ab los altres qui no la volran, e encontrant-se al mig de l'horta, faran-se la *perussa* los uns als altres ---». ¹ Sembla tractar-se d'una al·lusió a alguna cosa de la llegendària Taula de Perussa. No oblidem que l'Orde Teutònica, després de conquerir Prússia (Perussa), va «convertir»... és a dir amb sacratíssims pretextos va estar fent, cap als segles XIII-XIV, una salutífera (o sigui) tremenda i sistemàtica matança, durant segles, dels prussians, i cruel... emparança... de prussians, fins a anorrear aquella pacífica nació i la seva llengua bàltica. D'on el ciutadellenc *aperussar* 'enganyar' (*t'han ben aperussat!*, *AlcM*).

¹ Sembla que algú (copista?) ha modificat uns versos: «Los moros de Saragossa / qui d'aquella part seran / de la sobredita mossa, / ab altres, bàndols faran, / moros qui no la volran; / e, encontrant-se al mig de l'horta, / la *perussa* se faran / uns ab altres / ---». Una de tantes prosificacions com es van descobrir en la nostra literatura medieval.

Pervall, pervaller, V. vall *Pervaricar, V. prevaricar* *Pervenidor, perveniment, pervenir, perventura, V. venir* *Pervers, perversió, perversitat, pervertidor, pervertiment, pervertir, V. vertir* *Perveure, V. veure* *Pervigil, + pervigili, V. vetllar* *Pervinca, pervinclà, V. vinca* *Pervindre, pervinent, V. venir* *Pervocar, V. veu* *Pervulgar, V. vulgar*

PERXA, del ll. PĒRTĪCA id. □ 1.ª *doc.*: orígens (Jaume I, Llull, *VidesR* etc.).

«Axi com anaven entran, metien-los --- e dins en la casa havia bé 30 sarraïns qui sempre los prenien e-ls ligaven; e 3 dels escuders viren que la tració era feyta --- e pujaren-se'n en una escalera que exia en una torra --- ab tant venc lo poder dels cavallers e de la gent qui era en la celada, e --- trobaren una *perxa* que-ls sarraïns havien tallada per fer algarrada --- e acostaren la *perxa* a la torra, e pujaren là-ssus ab correges que-ls daven aquells qui eren là-ssus, sí que-ls sarraïns no-u pogren defendre e --- exiren-se de la vila --- e axí hagueren Almaçora»; «començaren ells de parar la brigola, e no volgren complir la treva --- e la corda de la lur brigola envolvé-s entorn la *perxa*; e --- faem cridar a tots a armes --- en tal guisa que no pogren --- desvolre la fona, ni baxar la *perxa* de la brigola ---; e en aquel vespre --- qui fonejava ac-los trencat una *perxa* de la una gauta de la brigola», Jaume I (Ag., § 191, 461, pp. 236, 459); també és cosa d'armes, les *perxes d'un trabuc*, en un doc. cancellesc de 1323 (Finke, *Acta Ar.* III, 433); i *perxas* amb què Reixac tradueix *fuissiaus* (-ax) de l'original francès de la *Questa* (166.10).